

Adran 9 – Cyflawni ein Hamcanion Llesiant

Fel y disgrifir drwy'r Cynllun hwn mae'r ystod o weithgareddau a gyflawnir gan y BGC ac yn gyfochr ag ef yn amrywio'n aruthrol. Er mwyn cyflawni ein tri Amcan Llesiant a mynd i'r afael â'r blaenoriaethau allweddol sy'n deillio o'r Aseiad Llesiant, byddwn yn adeiladu ar ystod o waith sydd eisoes ar y gweill, gan gynyddu momentwm lle bo angen a sicrhau bod prosiectau a gwasanaethau'n addasu ac yn newid yn ôl yr angen i gyflawni ein Hamcanion.

Yn ogystal â hyn, rydym wedi nodi tair ffrwd waith â blaenoriaeth lle mae angen ffocws penodol

- Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur
- Gweithio gyda'r bobl sy'n byw yn ein cymunedau sy'n profi'r lefelau uchaf o amddifadedd
- Datblygu i fod yn Oed Gyfeillgar

Rydym wedi cytuno ar 19 cam a fydd gyda'i gilydd yn ein helpu i gyflawni ein Hamcanion Llesiant ac yn gwella gwaith ac effaith y BGC. Mae'r camau'n torri ar draws nifer o brosiectau a gwasanaethau, a manylir arnynt isod:

1. Datblygu gwell dealltwriaeth o anghenion amrywiol ein cymunedau ac ymateb i'r anghenion hynny, gan gynnwys y rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig neu ardaloedd mwy difreintiedig, i sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau'n hygyrch o ran dyluniad, trafnidiaeth, fforddiadwyedd a thechnoleg a'u bod ar gael pan fydd â phobl eu hangen, i atal anghenion rhag gwaethygu.
2. Cefnogi'r trydydd sector a hyrwyddo cyfleoedd i wirfoddoli gan gydnabod y manteision lluosog i unigolion a'n cymunedau.
3. Cydgysylltu gwaith i gyflawni statws Cyfeillgar i Oed ar gyfer y Fro, gan sicrhau ei fod yn faes lle mae pobl hŷn yn cael y gwasanaethau, y cymorth a'r cyfleoedd i ymgysylltu a chymryd rhan mewn gweithgareddau a digwyddiadau i ddylanwadu ar ddyluniad gwasanaethau, gwella eu llesiant a chyfoethogi eu bywydau.
4. Ymgysylltu â'n pobl ifanc i ddeall eu pryderon a'u dyheadau ar gyfer y dyfodol yn well a sicrhau bod gwasanaethau'n adlewyrchu eu barn a'u hanghenion.
5. Cyflawni'r ymrwymadau yn y Siarter Argyfwng Hinsawdd gan gynnwys datgarboneiddio ein hasedau, ein prosesau caffael a gwasanaethau.
6. Hyrwyddo newidiadau cadarnhaol o ran ymddygiad a galluogi gwell dealltwriaeth o'n heffaith ar yr amgylchedd ar draws ein sefydliadau a'n cymunedau, gyda ffocws ar ynni, yr economi gylchol, bwyd, bioamrywiaeth a theithio.

7. Dangos arweiniad a gweithredu i leihau amlygiad ein cymunedau i risgiau amgylcheddol, ee, effaith tywydd eithafol a llygredd.
8. Gwella iechyd ein hecosystemau a chydabod pwysigrwydd bioamrywiaeth a'r angen i godi ymwybyddiaeth a chynyddu dealltwriaeth ynghylch yr argyfwng natur.
9. Cymryd rhan yn y gwaith i ddatblygu strategaeth integredig ar gyfer ystadau'r sector cyhoeddus (adeiladau a daliadau tir) i wella darpariaeth gwasanaeth a'n gwaith ar y newid hinsawdd.
10. Ymgysylltu â'r gymuned a mapio asedau i gael dealltwriaeth well o'r cymunedau mwyaf difreintiedig, a gweithio gyda'r bobl sy'n byw yno a sefydliadau lleol i nodi cyfleoedd i newid a gwella.
11. Cefnogi gwaith i fynd i'r afael â thlodi bwyd gan gydnabod y cysylltiadau agos ag iechyd a llesiant amgylcheddol.
12. Gwella iechyd a llesiant ar draws y Fro gyda ffocws arbennig ar lefelau gweithgarwch corfforol, diet, y nifer sy'n derbyn brechiadau a sgrinio.
13. Mynd i'r afael ag annhegwch iechyd yn rhan o raglen waith integredig a chydweithredol, gan sicrhau mwy o ymgysylltu a dull ataliol wedi'i dargedu'n well er mwyn cyrraedd y rhai mwyaf anghenus.
14. Gwneud y mwyaf o gyfleoedd drwy raglenni gwaith a ffrydiau ariannu presennol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau a gwella cyfleoedd i'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig, ee, Dechrau'n Deg a rhaglenni cyflogadwyedd a hyfforddiant.
15. Darparu gwybodaeth a chefnogaeth i helpu ein cymunedau a'n staff i ymdrin ag effeithiau'r argyfwng costau byw ee cynnydd mewn prisiau bwyd ac ynni a chostau teithio.
16. Cynyddu'r defnydd o ddata lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a defnyddio dull sy'n fwy seiliedig ar dystiolaeth i lywio penderfyniadau a diwygio gwasanaethau ar draws gwaith y BGC gan gynnwys datblygu sylfaen dystiolaeth y BGC.
17. Defnyddio modelau fel y model 3H i gefnogi ffyrdd mwy hirdymor o feddwl, a newid systemau ar draws y gweithgareddau y manylir arnynt yn y Cynllun Llesiant.

18. Cynyddu'r lefelau ymgysylltu ar gyfer pob oedran, yn enwedig â'r rhai a allai fod wedi ymddieithrio ac nad ydynt yn cael gwrandawriad yn aml, gan gynnwys drwy weithgareddau diwylliannol.

19. Gwneud y mwyaf o gyfleoedd i gyrchu cyllid ac alinio gweithgareddau i gynyddu capasiti, sgiliau ac adnoddau er mwyn cyflawni blaenoriaethau yn y Fro a'r rhanbarth ehangach.

Mae'r tudalennau canlynol yn rhoi esboniad pellach ynghylch sut y cyflawnir y camau uchod, a'r ystod o wasanaethau a phrosiectau a fydd yn cyfrannu at gyflawni ein tri Amcan Llesiant. Darperir rhagor o wybodaeth am y meysydd gwaith canlynol a fydd yn ffocws allweddol i'r BGC.

- Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur
- Gweithio gyda'r bobl sy'n byw yn ein cymunedau sy'n profi'r lefelau uchaf o amddifadedd
- Datblygu i fod yn Oed Gyfeillgar

Mae'r tabl ar ddiwedd yr adran hon yn esbonio sut mae pob un o'r 19 o gamau hyn yn cyfrannu at y ffrydiau gwaith â blaenoriaeth, yr Amcanion Llesiant a'r Nodau Llesiant cenedlaethol.

Ymateb i'r Argyfyngau Hinsawdd a Natur

Bydd partneriaid y BGC yn cydweithio i fynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur ac i gyflawni'r ymrwymadau yn y [Siarter Argyfwng Hinsawdd](#). Byddwn yn parhau i arwain drwy osod esiamp, yn cymryd camau cadarnhaol, yn lleihau ein heffaith ac yn hyrwyddo'r angen i bawb weithio fel tîm i greu Cymru carbon niwtral erbyn 2050, a sicrhau bod y daith tuag at Gymru sero net yn cael ei rheoli'n ofalus fel ei bod yn gyfiawn a theg. Rydym hefyd yn cydnabod bod gennym gyfrifoldeb byd-eang i gymryd camau ar unwaith i fynd i'r afael â'r argyfyngau hyn. Mae hyn yn cynnwys gweithio gyda chymunedau lleol a gweithredu rhaglen newid ymddygiad ar draws ein sefydliadau, gan ganolbwyntio ar deithio, y defnydd o ynni a bwyd. Mae gan y BGC hefyd rôl bwysig fel arweinydd a chorff dylanwadol, ac mae hyn yn cynnwys pwysleisio'r cysylltiadau â [fframweithiau economaidd](#) a strategaethau twf lleol a rhanbarthol ar draws ystod o feysydd fel ynni, yr economi a sgiliau a gwaith.

Fel y nodir yn ein Siarter, byddwn yn:

- Lleihau ein hallyriadau i liniaru effeithiau'r newid hinsawdd gan ymaddasu i'w effeithiau ar yr un pryd
- Mwy caredig i'n hamgylchedd
- Iachach
- Troi'n sector cyhoeddus carbon niwtral erbyn 2030.

Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni ein hymrwymadau yn y Siarter Argyfwng Hinsawdd ac yn ymateb i'r argyfwng natur byddwn yn:

- Datblygu gwell dealltwriaeth o anghenion amrywiol ein cymunedau ac ymateb i'r anghenion hynny, gan gynnwys y rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig neu ardaloedd mwy difreintiedig, i sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau'n hygyrch o ran dyluniad, trafndiaeth, fforddiadwyedd a thechnoleg a'u bod ar gael pan fydd â phobl eu hangen, i atal anghenion rhag gwaethygu.
- Cyflawni'r ymrwymadau yn y Siarter Argyfwng Hinsawdd gan gynnwys datgarboneiddio ein hasedau, ein prosesau caffael a gwasanaethau.
- Hyrwyddo newidiadau cadarnhaol o ran ymddygiad a galluogi gwell dealltwriaeth o'n heffaith ar yr amgylchedd ar draws ein sefydliadau a'n cymunedau, gyda ffocws ar ynni, yr economi gylchol, bwyd, bioamrywiaeth a theithio.
- Dangos arweiniad a gweithredu i leihau amlygiad ein cymunedau i risgiau amgylcheddol, ee, effaith tywydd eithafol a llygredd.
- Gwella iechyd ein hecosystemau a chydabod pwysigrwydd bioamrywiaeth a'r angen i godi ymwybyddiaeth a chynyddu dealltwriaeth ynghylch yr argyfwng natur.
- Cymryd rhan yn y gwaith i ddatblygu strategaeth integredig ar gyfer ystadau'r sector cyhoeddus (adeiladau a daliadau tir) i wella darpariaeth gwasanaeth a'n gwaith ar y newid hinsawdd.

Bydd y camau y manylir arnynt yn Adran 3, Gwneud y Gwahaniaeth hefyd yn cyfrannu at y gwaith hwn.

Goruchwylir y gwaith hwn gan Grŵp Argyfwng Hinsawdd a Rheoli Asedau'r BGC, ac fe'i harweinir gan Gyngor Bro Morgannwg a Chyfoeth Naturiol Cymru, gyda phob partner yn cymryd camau i ymateb i'r argyfyngau a chyfrannu at sector cyhoeddus sero net erbyn 2030, a Chymru sero net erbyn 2050. Bydd y gwaith hwn yn cyfrannu at ein Hamcanion i fod yn Fro sy'n fwy cydnerth a gwyrdd, ac yn Fro sy'n fwy iach ac egniol.

Drwy'r Cynllun Llesiant hwn mae'r BGC yn ailbwysleisio ei ymrwymiad i arwain yn ôl esiampl er mwyn mynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur. Mae'r Amcanion a'r Camau a nodir yn y Cynllun yn tystio i'r ymrwymiad hwn ac yn dangos sut y gallwn weithio gyda'n gilydd, drwy waith partneriaeth effeithiol, a chyda'n cymunedau i gyflawni'r newidiadau sydd eu hangen ar draws y systemau Bwyd, Ynni a Thrafnidiaeth, er mwyn mynd i'r afael â'r her aruthrol hon.

Gweithio gyda'r bobl sy'n byw yn ein cymunedau sy'n profi'r lefelau uchaf o amddifadedd

Bydd partneriaid yn gweithio gyda'i gilydd i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau rhwng ein hardaloedd mwyaf a lleiaf difreintiedig, gan fabwysiadu dull sy'n seiliedig ar le. Mae'r [Asesiad Llesiant](#) wedi tynnu sylw at y gwahaniaethau ar draws y Fro a'r modd y mae pandemig Covid-19 wedi gwaethygu'r anghydraddoldebau hyn. Yn ogystal â hyn, bydd yr argyfwng costau byw presennol, yn enwedig y cynnydd mewn costau ynni a bwyd, yn effeithio hyd yn oed yn fwy ar y rhai sydd eisoes mewn tloidi.

Bydd gwaith yn parhau ar draws prosiectau a phartneriaethau presennol i sicrhau ffocws ar y rhai mwyaf anghenus. Mae hyn yn cynnwys Dechrau'n Deg, prosiectau tlodi bwyd a ffocws drwy lawer o'r prosiectau a'r rhaglenni a amlygir yn yr adran hon ee Symud Mwy, Bwyta'n Iach, Cynyddu Gwaith Atal a Bro Ddiogelach.

Ceir ffocws arbennig ar dair Ardal Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHI) yn nwyrain y Barri - Gibbonsdown 2, Court 3 a Buttrills 2 sydd wedi'u nodi fel yr ardaloedd mwyaf difreintiedig ym Mro Morgannwg, ac sydd ymhlith y 10% o ardaloedd mwyaf difreintiedig ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.

Mae'r BGC wedi ymrwymo i ymgysylltu a gweithio gyda chymunedau a sefydliadau lleol i nodi a gweithredu'r newidiadau sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r anghydraddoldebau hyn. Dechreuir y gwaith drwy gynnal ymarfer mapio er mwyn cael dealltwriaeth well o'r cymunedau hyn yn nwyrain y Barri, a dechrau meithrin perthnasoedd parhaus llawn ymddiriedaeth. Bydd y gwaith hwn yn cynnwys pennu rhanddeiliaid allweddol yr ardaloedd, pwy sy'n bwy yno, dadansoddiad o'r demograffeg lleol, pa sefydliadau cymunedol/trydydd parti sy'n gweithredu'n lleol, y prif gyfleusterau cymunedol a'r gwasanaethau cyhoeddus a ddarperir yn yr ardal. Bydd yr adborth o drafodaethau cynnar â rhanddeiliaid allweddol yn helpu i lywio'r cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu ar gyfer y gymuned, ac ar sail hynny byddwn yn gallu dechrau nodi'r camau sydd eu hangen a phwy fydd yn eu gweithredu.

Mae'r BGC yn awyddus i archwilio ffyrdd newydd o weithio a phennu'r camau i newid pethau er gwell yn yr ardal leol. Mae'n cydnabod bod angen i'r gwaith hwn esblygu a chyfuno ystod o wybodaeth a gweithgareddau er mwyn creu newid hirdymor. Mae hyn yn cynnwys cael dealltwriaeth well o ddiwylliant ac amrywiaeth ein gwahanol gymunedau.

Arweinir y gwaith hwn ar ran y BGC i ddechrau gan Gyngor Bro Morgannwg. Mae'n adlewyrchu canfyddiadau allweddol yn ein Hasesiad Llesiant, a bydd yn cyfrannu'n arbennig at ein Hamcanion Llesiant i greu Bro sy'n fwy iach ac egnïol a Bro sy'n fwy cyfartal a chysylltiedig.

Er mwyn mynd i'r afael ag annhegwch ar draws ein cymunedau mwyaf difreintiedig byddwn yn:

- Datblygu gwell dealltwriaeth o anghenion amrywiol ein cymunedau ac ymateb i'r anghenion hynny, gan gynnwys y rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig neu ardaloedd mwy difreintiedig, i sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau'n hygyrch o ran dyluniad, trafnidiaeth, fforddiadwyedd a thechnoleg a'u bod ar gael pan fydd â phobl eu hangen, i atal anghenion rhag gwaethygu.
- Cefnogi'r trydydd sector a hyrwyddo cyfleoedd i wirfoddoli gan gydnabod y manteision lluosog i unigolion a'n cymunedau.
- Ymgysylltu â'r gymuned a mapio asedau i gael dealltwriaeth well o'n cymunedau mwyaf difreintiedig, a gweithio gyda'r bobl sy'n byw yno a sefydliadau lleol i nodi cyfleoedd i newid a gwella.
- Cefnogi gwaith i fynd i'r afael â thlodi bwyd gan gydnabod y cysylltiadau agos ag iechyd a llesiant amgylcheddol.

- Gwella iechyd a llesiant ar draws y Fro gyda ffocws arbennig ar lefelau gweithgarwch corfforol, diet, y nifer sy'n derbyn brechiadau a sgrinio.
- Mynd i'r afael ag annhegwch iechyd yn rhan o raglen waith integredig a chydweithredol, gan sicrhau mwy o ymgysylltu a dull ataliol wedi'i dargedu'n well er mwyn cyrraedd y rhai mwyaf anghenus.
- Gwneud y mwyaf o gyfleoedd drwy raglenni gwaith a ffrydiau ariannu presennol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau a gwella cyfleoedd i'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd o amddifadedd, ee, Dechrau'n Deg a rhaglenni cyflogadwyedd a hyfforddiant.
- Darparu gwybodaeth a chefnogaeth i helpu ein cymunedau a'n staff i ymdrin ag effeithiau'r argyfwng costau byw ee cynnydd mewn prisiau bwyd ac ynni a chostau teithio.
- Cynyddu'r lefelau ymgysylltu ar gyfer pob oedran, yn enwedig â'r rhai a allai fod wedi ymddieithrio ac nad ydynt yn cael gwrandawriad yn aml, gan gynnwys drwy weithgareddau diwylliannol.

Bydd y camau a amlinellir yn adran 3 hefyd yn cyfrannu at y flaenoriaeth hon, yn ogystal â gweithgareddau a gyflawnir yn rhan o'n gwaith i fynd i'r afael â'r newid hinsawdd a bod yn oed gyfeillgar.

Drwy'r Cynllun Llesiant hwn, mae'r BGC wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r anghydraddoldebau hyn ac i sicrhau, lle bo modd, fod y pwysau hyn yn cael eu lliniaru. Trwy nifer o ffrydiau gwaith presennol a ddechreuwyd drwy Gynllun Llesiant 2018-2023, a thrwy'r camau a nodir yn erbyn yr Amcanion yn y Cynllun hwn, bydd partneriaid yn parhau i weithio gyda'i gilydd, a chyda chymunedau, i ddeall a mynd i'r afael â ffactorau sy'n ysgogi anghydraddoldeb. Bydd y gwaith yn sicrhau bod holl breswylwyr Bro Morgannwg yn cael cyfle cyfartal i fyw bywyd iach, hapus a chynaliadwy.

Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar

Diffinnir Cymunedau Oed Gyfeillgar gan Sefydliad Iechyd y Byd fel cymunedau lle mae 'polisïau, gwasanaethau, lleoliadau a strwythurau yn cefnogi pobl a'u galluogi i heneiddio'n dda'. Ym mis Ebrill 2021 ymrwymodd partneriaid i gydweithio, gyda chefnogaeth y Comisiynydd Pobl Hŷn, i fwrw ymlaen â gwaith i ennill Statws Oed Gyfeillgar Sefydliad Iechyd y Byd.

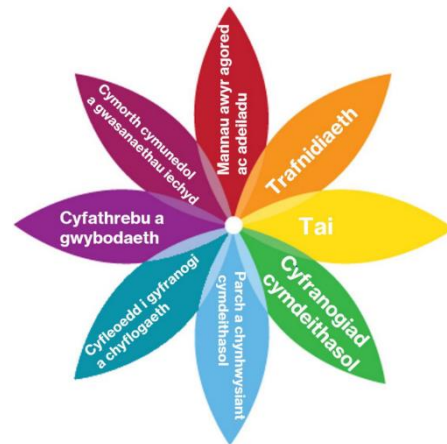
Nodir y ddemograffeg bresennol a demograffeg y dyfodol yn yr Asesiad Llesiant. Rhagwelir y ceir cynnydd o 5,266 yn y boblogaeth 65-84 oed ym Mro Morgannwg rhwng 2019 a 2039, a chynnydd o 2,904 yn y boblogaeth 85 oed neu'n hŷn. Mae adroddiad Iechyd a Chymunedau'r Asesiad yn amlygu ymchwil a gwybodaeth yn erbyn sawl ffactor sy'n cael effaith benodol ar bobl wrth iddynt fynd yn hŷn o dan yr adran Heneiddio'n Dda. Gellir gweld yr adroddiad [yma <https://sway.office.com/LkKfQkHjJ9j4obxx>](https://sway.office.com/LkKfQkHjJ9j4obxx).

Er y gellir profi unigrwydd ac ynysigrwydd cymdeithasol ar unrhyw oed, gwyddom fod mwy o berygl i bobl hŷn brofi hynny. Mae disgwyl i nifer y bobl sy'n byw gyda Dementia ym Mro Morgannwg hefyd gynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn hyd at 2040. Yn ogystal â hyn, rhagwelir y bydd nifer y gofalwyr di-dâl yn cynyddu ar draws pob grŵp oedran, ac mae'r nifer hwnnw'n tyfu gyflymaf ymhlith rhai sy'n 65 oed neu'n hŷn. Dyma rai o'r ffactorau sy'n amlygu pam ei bod hi mor bwysig sicrhau ein bod ni fel partneriaeth yn gweithio gyda'n gilydd i wneud y Fro yn gyfeillgar i oed.

Bydd gwaith i wneud y Fro yn fwy oed gyfeillgar ac yn ardal well i bobl heneiddio ynddo ynddi yn gwneud y Fro yn lle mwy cyfeillgar i bawb, ac yn helpu i sicrhau i barchu a gwerthfawrogi pobl hŷn yn ein cymunedau, gan gydnabod eu cyfraniad, eu hanghenion a'u dyheadau.

Mae Sefydliad Iechyd y Byd yn nodi 8 maes neu nodwedd sy'n elfennau hollbwysig mewn cymunedau sy'n gyfeillgar i oed, ac mae pobl hŷn wedi nodi'r rhain eu hunain.

Hyd yma rydym wedi mapio'r gwasanaethau a'r cyfleoedd sydd eisoes ar waith ar draws y Fro sy'n cyd-fynd ag 8 Maes Oed Gyfeillgar Sefydliad Iechyd y Byd. Rydym hefyd wedi cynnal arolwg ar y cyd rhwng y BGC a Fforwm Strategaeth 50+ y Fro i gasglu barn preswylwyr ynghylch pa mor oed gyfeillgar yw'r Fro ar hyn o bryd. Fel rhan o gais y BGC am statws Sefydliad Iechyd y Byd rydym yn datblygu cynllun gweithredu sy'n nodi'r camau y mae angen inni eu cymryd i ddod yn fwy oed gyfeillgar yn y Fro. Bydd y cynllun gweithredu'n ystyried canfyddiadau'r gwaith mapio, yr arolwg ymgysylltu ar y cyd a gynhaliwyd yn ddiweddar, yr Asesiad Llesiant a'r Asesiad o Anghenion y Boblogaeth.

Bydd gwaith i ddod yn fwy oed gyfeillgar o gymorth i fynd i'r afael ag amrywiaeth eang o faterion a nodwyd yn yr Asesiad Llesiant, yn enwedig y rhai sy'n gysylltiedig â'r boblogaeth sy'n heneiddio. Bydd hefyd yn ein helpu i gyflawni ein Hamcanion ac i fod yn Fro sy'n Fwy Iach ac Egnïol ac yn Fro sy'n Fwy Cyfartal a Chysylltiedig. Bydd y gwaith hwn hefyd o gymorth i ddatblygu dealltwriaeth well o lesiant diwylliannol ledled y Fro, ac o'r modd y gall gweithgareddau diwylliannol gefnogi gwaith i fod yn oed gyfeillgar.

Er mwyn gwneud y Fro yn fwy Oed Gyfeillgar byddwn yn:

- Datblygu gwell dealltwriaeth o anghenion amrywiol ein cymunedau ac ymateb i'r anghenion hynny, gan gynnwys y rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig neu ardaloedd mwy difreintiedig, i sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau'n hygyrch o ran dyluniad, trafndiaeth, fforddiadwyedd a thechnoleg a'u bod ar gael pan fydd â phobl eu hangen, i atal anghenion rhag gwaethygu.
- Cefnogi'r trydydd sector a hyrwyddo cyfleoedd i wirfoddoli gan gydnabod y manteision lluosog i unigolion a'n cymunedau.

- Cydgysylltu gwaith i gyflawni statws Cyfeillgar i Oed ar gyfer y Fro, gan sicrhau ei fod yn faes lle mae pobl hŷn yn cael y gwasanaethau, y cymorth a'r cyfleoedd i ymgysylltu a chymryd rhan mewn gweithgareddau a digwyddiadau i ddylanwadu ar ddyluniad gwasanaethau, gwella eu llesiant a chyfoethogi eu bywydau.
- Gwella iechyd a llesiant ar draws y Fro gyda ffocws arbennig ar lefelau gweithgarwch corfforol, diet, y nifer sy'n derbyn brechiadau a sgrinio.
- Mynd i'r afael ag annhegwch iechyd yn rhan o raglen waith integredig a chydweithredol, gan sicrhau mwy o ymgysylltu a dull ataliol wedi'i dargedu'n well er mwyn cyrraedd y rhai mwyaf anghenus.
- Darparu gwybodaeth a chefnogaeth i helpu ein cymunedau a'n staff i ymdrin ag effeithiau'r argyfwng costau byw ee cynnydd mewn prisiau bwyd ac ynni a chostau teithio.
- Cynyddu'r lefelau ymgysylltu ar gyfer pob oedran, yn enwedig â'r rhai a allai fod wedi ymddieithrio ac nad ydynt yn cael gwrandawriad yn aml, gan gynnwys drwy weithgareddau diwylliannol.

Bydd camau y manylir arnynt yn Adran 3, Gwneud Gwahaniaeth hefyd yn cyfrannu at waith i fod yn fwy oed gyfeillgar.

Mae Cyngor Bro Morgannwg yn arwain y gwaith hwn ar ran y BGC, gan ddefnyddio cyllid sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru hyd at fis Mawrth 2025 i gefnogi'r agenda Oed Gyfeillgar.

Mae rhagor o wybodaeth am ein gwaith i wneud y Fro yn fwy Oed Gyfeillgar ar gael ar [wefan y BGC](#).

Rydym wedi tynnu sylw at y tri maes allweddol y bydd y BGC yn canolbwyntio arnynt i gyflawni ei dri Amcan Llesiant, ac i wireddu ei weledigaeth. Fel y soniwyd yn gynharach yn y Cynllun, mae'r BGC eisoes yn bwrw ymlaen ag amrywiaeth o weithgareddau, a bydd hynny'n parhau i ddatblygu. Manylir ar y gweithgareddau hyn isod a bydd gwaith yn cael ei integreiddio â'r ffrydiau gwaith â blaenoriaeth, ac fel yr amlygir yn y diagram ar adran 1 dudalen 6 bydd yr holl weithgareddau hyn yn cyfrannu at ein tri Amcan Llesiant.

Bwrdd Cyflawni Cynyddu Gwaith Atal

Nod y gwaith hwn yw adeiladu ar yr ymagweddau partneriaeth cydgysylltiedig a ddatblygwyd yn rhan o'r ymateb i bandemig Covid-19 a chymhwyso'r un egwyddorion i ymwreiddio gwaith atal a lleihau annhegwch; rhoddir sylw manwl i ddechrau ar gynyddu nifer y plant sy'n cael eu brechu a nifer y bobl sy'n manteisio ar gynlluniau sgrinio coluddion, ynghyd â chamau a ddiffiniwyd yn y cynllun Symud Mwy Bwyta'n Iach. Bydd hyn yn cyfrannu at waith i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd a bydd ffocws neilltuol ar weithio gyda'n cymunedau/grwpiau economaidd-gymdeithasol mwyaf difreintiedig, a

grwpiau oedran neilltuol, i sicrhau ein bod yn cyrraedd y cymunedau mwyaf anghenus, neu'r cymunedau hynny lle mae'r nifer sy'n manteisio ar ddarpariaeth yn isel ar hyn o bryd.

Bydd y Bwrdd newydd yn gweithio ar draws Caerdydd a Bro Morgannwg.

Bydd y gwaith hwn yn cyfrannu at yr Amcanion Llesiant i greu Bro sy'n fwy iach ac egniol a Bro sy'n fwy cyfartal a chysylltiedig.

Ceir rhagor o wybodaeth am y Bwrdd Cynyddu Gwaith Atal ar [Wefan y BGC](#).

Arweinir y gwaith hwn gan Fwrdd Cynyddu Gwaith Atal Caerdydd a'r Fro

Cynllun Symud Mwy, Bwyta'n Iach

Datblygwyd y Cynllun Symud Mwy, Bwyta'n Iach drwy bartneriaeth rhwng Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd a Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Caerdydd a'r Fro (BPRh) i ymateb ar raddfa ranbarthol er mwyn annog, cefnogi a galluogi pobl i fod yn fwy egniol a bwyta diet sy'n fwy iach.

Drwy gydweithredu a chanolbwyntio ar agweddau penodol, mae'r Cynllun yn anelu i sicrhau bod pobl yng Nghaerdydd a'r Fro yn symud mwy ac yn bwyta'n iach. Mae'r Cynllun yn cynnwys 10 maes â blaenoriaeth: Lleoliadau addysg, Gweithleoedd iach, Amgylcheddau iach, Gwasanaethau pwysau iach, Gweithlu a phoblogaeth wybodus, Hysbysebu a marchnata iach, Teithio llesol, Cymunedau iach, Rhanbarth Ail-lenwi, a Chaffael bwyd iach a chynaliadwy.

Bydd camau gweithredu o dan y Cynllun hwn yn helpu i fynd i'r afael â phroblemau'n gysylltiedig â'r newid hinsawdd a gwarchod ein hamgylchedd, drwy gamau'n gysylltiedig â'r genedl ail-lenwi, caffael bwyd iach a chynaliadwy a theithio iach. Bydd camau gweithredu hefyd yn helpu i fynd i'r afael â gwahaniaethau mewn ymgyrchoedd hysbysebu a marchnata ar draws ein cymunedau, gan ganolbwyntio ar welliannau mewn cymunedau difreintiedig.

Bydd y Cynllun yn ei helpu i gyflawni pob un o'r tri o Amcanion Llesiant sydd gennym, yn enwedig Bro sy'n fwy iach ac Egniol a Bro sy'n fwy Cydnherth a Gwyrdd. Mae'r gwaith hwn yn cyfrannu at waith i fynd i'r afael â thlodi bwyd ac anghydraddoldebau iechyd, a chynyddu canran y bobl â phwysau iach.

Tîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro sy'n arwain y gwaith hwn, ac mae rhagor o wybodaeth am Symud Mwy, Bwyta'n Iach ar gael ar y [wefan Symud Mwy, Bwyta'n Iach](#)

Bwyd y Fro

Partneriaeth yw Bwyd o Fro o unigolion, grwpiau cymunedol, sefydliadau a busnesau ymroddedig sy'n cydweithio i adeiladu system fwyd ffyniannus, iach a chynaliadwy yn y Fro.

Mae'r bartneriaeth wedi nodi tri maes â blaenoriaeth er mwyn symud bwyd yn dda ym Mro Morgannwg: Pryd da o fwyd i bawb, bob dydd; Busnesau bwyd lleol ffyniannus sy'n cael eu cefnogi a'u gwerthfawrogi; a Meddwl yn fyd-eang, bwyta'n lleol.

Mae camau a amlinellir yng Nghynllun Gweithredu Bwyd y Fro i hyrwyddo tri maes blaenoriaeth allweddol y bartneriaeth yn cefnogi gwaith i fynd i'r afael â'r newid hinsawdd, gwarchod ein hamgylchedd lleol a sicrhau bod gan bawb fynediad at fwyd da, gan helpu i fynd i'r afael â materion yn gysylltiedig â thyfu, cynhyrchu a chaffael bwyd, diffyg diogeledd bwyd a mynediad at fwyd yn lleol. Bydd y gwaith hwn yn cefnogi pob un o'n tri Amcan Llesiant.

Ceir rhagor o wybodaeth am y bartneriaeth [yma](#).

Peilot Prosiect Bwyd Llanilltud Fawr

Nod y prosiect yw gwella mynediad at fwyd a mynd i'r afael â materion rhyng-gysylltiedig yn Llanilltud Fawr, ardal wledig yn y Fro. Mae'r partneriaid yn cydweithio i helpu pobl yn Llanilltud Fawr i gael pryd da o fwyd bob dydd drwy wella mynediad at fwyd ac ymwneud â materion eraill sy'n aml yn gysylltiedig â hynny. Mae'r partneriaid yn gweithio i gyflawni camau wedi'u cyd-gynhyrchu drwy'r prosiect sy'n seiliedig ar ymchwil, gwybodaeth gan arbenigwyr lleol a gwaith ymgysylltu â'r cyhoedd. Yn sgil cais llwyddiannus i Gronfa Pobl a Lleoedd y Loteri, mae £98,702 wedi'i ddyfarnu i fwrw ymlaen â chamau i gefnogi sefydlu hwb canolog a fydd yn rhoi cyngor ac yn cyfeirio pobl i dderbyn cymorth ehangach sy'n aml yn gysylltiedig â mynediad at fwyd, ee, budd-daliadau, hawliadau, iechyd meddwl a thai, i dreialu gwasanaeth pantri bwyd symudol, ac i sefydlu ymgyrch gyfathrebu i godi ymwybyddiaeth ynghylch y gefnogaeth sydd ar gael a meithrin ysbryd cymunedol.

Bydd camau gweithredu drwy'r prosiect hwn yn ein helpu i fynd i'r afael â nifer o faterion a nodwyd yn yr Asesiad Llesiant, gan gynnwys anghydraddoldebau, mynediad at wasanaethau a phroblemau sydd wedi codi/gwaethygu yn sgil yr argyfwng costau byw. Bydd y gwaith hwn yn cefnogi cyflawni pob un o'r 3 Amcan, gyda'r camau'n effeithio ar Bro sy'n fwy Cyfartal a Chysylltiedig â Bro sy'n fwy lach ac Egniol yn enwedig. Mae'r prosiect hwn hefyd yn cyfrannu at waith i fynd i'r afael â thlodi bwyd gan gydnabod y cysylltiadau agos â iechyd a llesiant amgylcheddol.

Ceir rhagor o wybodaeth am y prosiect ar [wefan Bwyd y Fro](#).

Mae'r gwaith hwn yn cael ei arwain gan Dîm Iechyd Cyhoeddus Caerdydd a'r Fro drwy bartneriaeth Bwyd y Fro.

Y Siarter Teithio Llesol

Lansiwyd Siarter Teithio Llesol Bro Morgannwg ym mis Hydref 2019. Mae'n dod â'r BGC, partneriaid y sector cyhoeddus a'r trydydd sector ynghyd i ddatblygu ymagwedd teithio llesol a chynaliadwy ar draws Bro Morgannwg. Drwy'r Siarter, cytunodd sefydliadau i weithio tuag at 14 o ymrwymadau allweddol dros dair blynedd. Mae'r ymrwymadau'n cynnwys gwaith ar themâu fel beicio, cyfathrebu ac arweinyddiaeth a thrafnidiaeth gyhoeddus. Mae'r gwaith hwn wedi cael ei ddatblygu gan Grŵp Siarter Teithio Llesol y Fro. Yn dilyn cynnydd da tuag at gwblhau llawer o'r ymrwymadau a nodir yn y Siarter, mae ail Siarter fwy heriol wedi cael ei llunio, a bydd y grŵp yn bwrw ymlaen â'r siarter honno.

Mae'r newid i ddulliau teithio dros y degawdau diwethaf wedi cyfrannu at ostyngiad sylweddol mewn gweithgarwch corfforol, sydd yn ei dro'n gysylltiedig â chynnydd i'r risg o salwch, gan gynnwys clefyd cardiofasgwlaidd, canser a diabetes. Mae trafndiaeth ffordd yn ffactor o bwys sy'n cyfrannu at lygredd niweidiol yn yr aer, ac mae'n gyfrifol am oddeutu 1,000 o ddamweiniau sy'n achosi anafiadau difrifol neu farwolaeth bob blwyddyn yng Nghymru. Wrth inni siapio ein hamgylcheddau o amgylch y car, mae'r rhyngweithio oddi mewn i gymunedau a rhyngddynt wedi gostwng. Teimlir llawer o effeithiau andwyol trafndiaeth ffordd i raddau mwy mewn cymunedau mwy difreintiedig, gan gyfrannu at yr anghydraddoldeb iechyd sy'n bodoli eisoes. Yn yr un modd, mae'r cynnydd mewn perchnogaeth ceir personol yn gysylltiedig â chynnydd mewn llygryddion CO2. Drwy weithio i newid dulliau teithio a lleihau cyfanswm y drafnidiaeth gallwn fynd i'r afael â llawer o'r problemau hyn yn uniongyrchol. Bydd y gwaith hwn yn cyfrannu at ein Hamcanion i fod yn fwy iach ac egnïol, ac i fod yn fwy cydnerth a gwyrdd.

Ceir rhagor o wybodaeth am y prosiect ar y [wefan Teithio Llesol Cymru](#).

Gwirfoddoli/ Gwerth y Fro

Sefydlwyd y prosiect i annog a chefnogi gwirfoddoli yn y Fro ochr yn ochr ag ehangu'r cynllun gwirfoddoli Bancio Amser blaenorol y mae Adran Tai'r Cyngor wedi bod yn ei gynnal ers 2018. Yn wreiddiol, nid oedd y Cynllun Bancio Amser ond ar gael i denantiaid Cyngor y Fro, ac ar ôl gweld ei fanteision roedd y BGC wedi bod yn awyddus i'w ehangu. Yn anffodus, roedd pandemig Covid-19 wedi achosi oedi i'r gwaith, ond mae'r momentwm bellach wedi cynyddu ynghyd â dyhead i adeiladu ar y cynnydd mewn gwirfoddoli a welwyd mewn ymateb i'r pandemig.

Dyma nodau'r prosiect:

- Annog pobl i wirfoddoli, yn enwedig y rhai nad ydynt wedi gwirfoddoli o'r blaen ac/neu sy'n dod o gymuned ddifreintiedig.
- Hyrwyddo a thyfu'r cynllun Bancio Amser lleol newydd 'Gwerth y Fro', a elwid gynt yn Amser Tyfu Ennill, ledled y Fro.

Mae'r gwaith hwn yn helpu i ymdrin â materion sy'n ymwneud ag anghydraddoldebau yn ein cymunedau drwy ganolbwyntio ar rai o gymunedau difreintiedig ac ar fanteision hysbys gwirfoddoli, gan gynnwys cynyddu hyder, dysgu sgiliau newydd, gwella llesiant ac ehangu'r

posibilrwydd am swydd. Defnyddiwyd cyllid o Gronfa'r Blynnyddoedd Cynnar ac Atal Iechyd Cyhoeddus Cymru i gefnogi datblygiad y prosiect hwn.

Bydd y camau hyn yn helpu i gyflawni pob un o'r 3 Amcan drwy gynnig cyfleoedd gwirfoddoli gwyrdd, drwy'r canlyniadau cadarnhaol, corfforol a meddyliol posibl yn sgil gwirfoddoli, a thrwy helpu pobl i deimlo mwy o gysylltiad â gwirfoddolwyr eraill a'r cymunedau y maent yn gwirfoddoli ynddynt. Bydd y gwaith hwn yn helpu i gefnogi'r trydydd sector ac yn hyrwyddo cyfleoedd i wirfoddoli drwy gydnabod y manteision lluosog i unigolion a'n cymunedau.

Ceir rhagor o wybodaeth [yma](#).

Cyngor Bro Morgannwg sy'n arwain gwaith datblygu Gwerth y Fro. Mae Gwasanaethau Gwirfoddol Bro Morgannwg hefyd yn parhau i ehangu eu gwasanaethau, ac mae rhagor o wybodaeth am wirfoddoli yn y Fro ar gael ar [wefan GGBM](#).

Bro Ddiogelach

Mae'r Bartneriaeth Bro Ddiogelach yn cydweithio i wneud Bro Morgannwg yn amgylchedd mwy diogel, fel bod preswylwyr, gweithwyr ac ymwelwyr yn gallu byw'n rhydd rhag trosedd ac anhrefn a rhag ofn troseddau. Mae'r Bartneriaeth yn derbyn cyllid gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu a Llywodraeth Cymru i gynllunio ymatebion diogelwch cymunedol sy'n briodol i'r ardal leol.

Partneriaeth rhwng y canlynol yw Bro Ddiogelach:

- Cyngor Bro Morgannwg
- Heddlu De Cymru
- Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
- Cynrychiolaeth o'r Trydydd Sector

Mae Strategaeth Diogelwch Cymunedol 2020-2023 yn canolbwyntio ar ymddygiad gwrthgymdeithasol, cam-drin domestig, cydlyniant cymunedol ac ymgysylltu â'r gymuned. Fodd bynnag, mae'r strategaeth yn ddogfen fyw felly bydd yn ymateb yn weithredol i unrhyw faterion cymunedol eraill sydd angen sylw gan y bartneriaeth. Mae gwaith wedi dechrau i ddatblygu Strategaeth newydd a fydd yn cyd-fynd ag Amcanion Llesiant a blaenoriaethau'r BGC, yn enwedig yr amcan i greu Bro sy'n fwy cyfartal a chysylltiedig.

Ceir rhagor o wybodaeth am y bartneriaeth Bro Ddiogelach [yma](#).

Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Caerdydd a'r Fro

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh) yn cynnwys Cyngor Bro Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Cyngor Caerdydd, Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru, y trydydd sector a'r sector annibynnol a chynrychiolwyr gofalwyr.

Nod y BPRh yw gwella iechyd a llesiant y boblogaeth a gwella'r modd y darparir gwasanaethau iechyd a gofal, drwy sicrhau bod pobl yn derbyn y cymorth cywir, ar yr adeg gywir, yn y lleoliad cywir.

Cafodd y BPRh ei sefydlu yn sgil Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i sicrhau bod byrddau iechyd lleol, awdurdodau lleol a'r trydydd sector yn cydweithio i ddarparu gwasanaethau, gofal a chymorth sy'n bodloni anghenion pobl sy'n byw yng Nghaerdydd a'r Fro. Mae'r BPRh yn cynnal Asesiadau o Anghenion y Boblogaeth (AAB) yn rheolaidd i sicrhau bod pobl yn derbyn y cymorth cywir, ar yr adeg gywir, yn y lleoliad cywir. Mae'r BPRh yn defnyddio'r AAB yn sail ar gyfer ei waith ac er mwyn integreiddio gwasanaethau yn y ffordd orau i:

- Bobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau hirdymor, gan gynnwys dementia
- Pobl ag anableddau dysgu
- Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc
- Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd
- Plant ag anghenion cymhleth oherwydd anabledd neu salwch

Bydd gwaith y BPRh a'i flaenoriaethau i Ddechrau'n Dda, Byw'n Dda a Heneiddio'n Dda yn cyd-fynd â gwaith y BGC, ac yn cyfrannu at gyflawni pob un o'r 3 Amcan Llesiant.

Ceir rhagor o wybodaeth am BPRh [yma](#).

Prifddinas-Ranbarth Caerdydd

Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (PRC) yn cynnwys y 10 ardal awdurdod lleol yn Ne Ddwyrain Cymru: Bro Morgannwg, Blaenau Gwent, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Caerdydd, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Casnewydd, Rhondda Cynon Taf a Thorfaen.

Mae PRC yn gweithio i drawsnewid yr economi, y tirlun busnes a'r potensial am ffyniant cynhwysol ar dras De Ddwyrain Cymru. Rhaglen gydweithredol yw'r Fargen Ddinesig sydd wedi ymrwymo i fod yn gatalydd ar gyfer llwyddiant cynaliadwy ar draws y rhanbarth, a'i nod yw gwneud gwahaniaeth drwy:

- Feithrin economi gynhwysol lle nad oes neb wedi'i adael ar ôl
- Meithrin ac ysbrydoli arloesedd yn ein busnesau, ein gwasanaethau cyhoeddus a'n heconomïau sylfaenol
- Paru ein huchelgeisiau economaidd â pholisiau cymdeithasol blaengar

Gyda ffocws cryf ar ynni a'r amgylchedd a rhaglenni gwaith allweddol sy'n ymwneud â thrafnidiaeth, cyflogaeth a sgiliau, bydd PRC yn cyfrannu at yr Amcanion o greu Bro sy'n fwy

cydnerth a gwyrdd a Bro sy'n fwy cyfartal a chysylltiedig. Mae'r cynigion ar gyfer y safle yn Aberddawan yn arbennig yn cynrychioli cyfle pwysig yn y Fro.

Ceir rhagor o wybodaeth am Brifddinas-Ranbarth Caerdydd [yma](#).

Rheoli Asedau

Mae partneriaid ar draws y BGC yn cydweithio i gefnogi datblygiad strategaeth ystadau sector cyhoeddus integredig sy'n seiliedig ar ddealltwriaeth gyffredin o faterion ystadau cyfredol ar draws y sector cyhoeddus. Bydd y strategaeth yn cefnogi gwell darpariaeth gwasanaeth ac yn nodi cyfleoedd i gydweithredu/gydgysylltu sy'n cwmpasu adeiladau a daliadau tir yr aelod-partneriaid.

Mae Grŵp Newid Hinsawdd a Rheoli Asedau y BGC yn cydweithio i gyflawni'r ymrwymadau yn y Siarter Argyfwng Hinsawdd ond hefyd i ystyried materion strategol ar draws ystâd y sector cyhoeddus. Ceir nifer o enghreifftiau o gydleoli gwasanaethau ar draws Bro Morgannwg a bydd y gwaith hwn yn parhau â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar sail ranbarthol (drwy grŵp rhanbarthol Ystadau Cymru Caerdydd a'r Fro).

Mae'r gwaith hwn yn cyfrannu at yr Amcanion Llesiant o greu Bro sy'n fwy cydnerth a gwyrdd a Bro sy'n fwy cyfartal a chysylltiedig. Bydd gwaith y grŵp hwn yn helpu i wella mynediad at wasanaethau, ac mae'r aelodaeth yn cynnwys cynrychiolwyr o Gynghorau Tref a Chymuned a Gwasanaethau Gwirfoddol Morgannwg, gan sicrhau bod y dysg a'r mewnwelediad a rennir hefyd o fudd i sectorau eraill.

Mae'r prosiectau a'r partneriaethau a nodir uchod yn dangos yr ystod o weithgareddau a fydd yn cyfrannu at gyflawni Amcanion Llesiant y BGC, y pwyslais ar integreiddio a chydweithio a sut y gall y BGC gefnogi ystod eang o weithgarwch ar draws y Fro.

DEALL SUT MAE EIN CAMAU YN CYFRANNU AT Y NODAU LLESIANT

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
1. Datblygu gwell dealltwriaeth o anghenion amrywiol ein cymunedau ac ymateb i'r anghenion hynny, gan gynnwys y rhai sy'n byw mewn ardaloedd mwy gwledig neu ardaloedd mwy difreintiedig, i sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau'n hygyrch o ran dyluniad, trafndiaeth,	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i> <i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i>	Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus Cymru iachach Cymru o gymunedau cydlynus Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Cymru gydnerth

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
fforddiadwyedd a thechnoleg a'u bod ar gael pan fydd y bobl eu hangen, i atal anghenion rhag gwaethygu.			
2. Cefnogi'r trydydd sector a hyrwyddo cyfleoedd i wirfoddoli gan gydnabod y manteision lluosog i unigolion a'n cymunedau.	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru iachach Cymru lewyrchus Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang
3. Cydgysylltu gwaith i gyflawni statws Cyfeillgar i Oed ar gyfer y Fro, gan sicrhau ei fod yn faes lle mae pobl hŷn yn cael y gwasanaethau, y cymorth a'r cyfleoedd i ymgysylltu a chymryd rhan mewn gweithgareddau a digwyddiadau i ddylanwadu ar ddyluniad gwasanaethau, gwella eu llesiant a chyfoethogi eu bywydau.	Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru iachach Cymru lewyrchus Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
4. Ymgysylltu â'n pobl ifanc i ddeall eu pryderon a'u dyheadau ar gyfer y dyfodol yn well a sicrhau bod gwasanaethau'n adlewyrchu eu barn a'u hanghenion.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i> <i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i>	Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus Cymru iachach Cymru o gymunedau cydlynus. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
5. Cyflawni'r ymrwymiadau yn y Siarter Argyfwng Hinsawdd gan gynnwys datgarboneiddio ein hasedau, ein prosesau caffael a gwasanaethau.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur	<i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang Cymru iachach
6. Hyrwyddo newidiadau cadarnhaol o ran ymddygiad a galluogi gwell dealltwriaeth o'n heffaith ar yr amgylchedd ar draws ein sefydliadau a'n cymunedau, gyda ffocws ar ynni, yr economi gylchol, bwyd, bioamrywiaeth a theithio.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur	<i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang Cymru iachach
7. Dangos arweiniad a gweithredu i leihau amlygiad ein cymunedau i risgiau amgylcheddol, ee, effaith tywydd eithafol a llygredd.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur	<i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i>	Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang Cymru iachach
8. Gwella iechyd ein hecosystemau a chydabod pwysigrwydd bioamrywiaeth a'r angen i godi ymwybyddiaeth a chynyddu dealltwriaeth ynghylch yr argyfwng natur.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur	<i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i>	Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang Cymru iachach
9. Cymryd rhan yn y gwaith i ddatblygu strategaeth integredig ar gyfer ystadau'r sector cyhoeddus (adeiladau a daliadau tri) i wella darpariaeth gwasanaeth a'n gwaith ar y newid hinsawdd.	Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur	<i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i> <i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i>	Cymru gydnerth Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus
10. Ymgysylltu â'r gymuned a mapio asedau i gael dealltwriaeth well o'r cymunedau mwyaf difreintiedig, a gweithio gyda'r bobl sy'n byw	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
yno a sefydliadau lleol i nodi cyfleoedd i newid a gwella.			Cymru o gymunedau cydlynus. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
11. Cefnogi gwaith i fynd i'r afael â thlodi bwyd gan gydnabod y cysylltiadau agos â iechyd a llesiant amgylcheddol.	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus
12. Gwella iechyd a llesiant ar draws y Fro gyda ffocws arbennig ar lefelau gweithgarwch corfforol, diet, y nifer sy'n derbyn brechiadau a sgrinio.	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus Cymru o gymunedau cydlynus
13. Mynd i'r afael ag annhegwch iechyd yn rhan o raglen waith integredig a chydweithredol, gan sicrhau mwy o ymgysylltu a dull ataliol wedi'i dargedu'n well er mwyn cyrraedd y rhai mwyaf anghenus.	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i> <i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus Cymru o gymunedau cydlynus
14. Gwneud y mwyaf o gyfleoedd drwy raglenni gwaith a ffrydiau ariannu presennol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau a gwella cyfleoedd i'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd o amddifadedd, ee, Dechrau'n Deg a rhaglenni cyflogadwyedd a hyfforddiant.	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus Cymru o gymunedau cydlynus
15. Darparu gwybodaeth a chefnogaeth i helpu ein cymunedau a'n staff i ymdrin ag effeithiau'r argyfwng costau byw ee cynnydd mewn prisiau	Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar	<i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i>	Cymru iachach Cymru sy'n fwy cyfartal Cymru lewyrchus

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
bwyd ac ynni a chostau teithio.			Cymru o gymunedau cydlynus
<p>16. Cynyddu'r defnydd o ddata lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a defnyddio dull sy'n fwy seiliedig ar dystiolaeth i lywio penderfyniadau a diwygio gwasanaethau ar draws gwaith y BGC gan gynnwys datblygu sylfaen dystiolaeth y BGC.</p>	<p>Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig</p> <p>Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur</p> <p>Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar</p>	<p><i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i></p>	<p>Cymru sy'n fwy cyfartal</p> <p>Cymru lewyrchus</p> <p>Cymru iachach</p> <p>Cymru o gymunedau cydlynus</p> <p>Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu</p> <p>Cymru gydnerth</p> <p>Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang</p>
<p>17. Defnyddio modelau fel y model 3H i gefnogi ffyrdd mwy hirdymor o feddwl, a newid systemau ar draws y gweithgareddau y manylir arnynt yn y Cynllun Llesiant.</p>	<p>Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig</p> <p>Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur</p> <p>Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar</p>	<p><i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i></p>	<p>Cymru sy'n fwy cyfartal</p> <p>Cymru lewyrchus</p> <p>Cymru iachach</p> <p>Cymru o gymunedau cydlynus</p> <p>Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu</p> <p>Cymru gydnerth</p> <p>Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang</p>
<p>18. Cynyddu'r lefelau ymgysylltu ar gyfer pob oedran, yn enwedig â'r rhai a allai fod wedi ymddieithrio ac nad ydynt yn cael gwrandawriad yn aml, gan gynnwys drwy weithgareddau diwylliannol.</p>	<p>Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig</p> <p>Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur</p> <p>Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar</p>	<p><i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i></p> <p><i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i></p>	<p>Cymru sy'n fwy cyfartal</p> <p>Cymru lewyrchus</p> <p>Cymru iachach</p> <p>Cymru o gymunedau cydlynus</p> <p>Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu</p> <p>Cymru gydnerth</p> <p>Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang</p>

19 o Gamau	Blaenoriaethau	Amcanion Llesiant	Nodau Llesiant Cenedlaethol
<p>19. Gwneud y mwyaf o gyfleoedd i gyrchu cyllid ac alinio gweithgareddau i gynyddu capasiti, sgiliau ac adnoddau er mwyn cyflawni blaenoriaethau yn y Fro a'r rhanbarth ehangach.</p>	<p>Gweithio gyda'n cymunedau mwyaf difreintiedig</p> <p>Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur</p> <p>Datblygu'n Fro sy'n Oed Gyfeillgar</p>	<p><i>Bro fwy cyfartal a chysylltiedig</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy cydnerth gwyrdd</i></p> <p><i>Bro sy'n fwy iach ac egniol</i></p>	<p>Cymru sy'n fwy cyfartal</p> <p>Cymru lewyrchus</p> <p>Cymru iachach</p> <p>Cymru o gymunedau cydlynus</p> <p>Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu</p> <p>Cymru gydnerth</p> <p>Cymru sy'n gyfrifol ar raddfa fyd-eang</p>